

noget Grundlovsstridigt kunne give Folkekirken's Repræsentation en lovgivende Myndighed indenfor visse Grændser. Jeg troer, at vi ville komme dertil, og jeg synes, at det ligger i Sagens Natur; i Ordet „Forsfatning“ kan der ligge begge Dele, at Forsamlingen enten skal være lovgivende eller at den skal være besluttende. Det er mærkeligt, at det ærede Medlem fra Middelsart vilde tale om, at vi skulde komme her med et Udkast til en Forsfatning. I denne Henseende troer jeg, at det var ganske rigtigt, hvad Madvig udtalte allerede i 1849, at Initiativet til en egentlig kirkelig Forsfatning naturlig maa udgaa fra Regjeringen. Det lader sig ikke gjøre ad privat Vet at komme med et saadant Udkast, og naar vi altsaa ikke ere komne videre, end vi ere, troer jeg unægtelig, at det først og fremmest er sket paa Regjeringens Ansvar. Naar den har en saa vildfarende Mening om Stemmningen, at den tror, at vi af principielle Grunde vilde være imod enhver kirkelig Forsfatning, er det dens egen Skyld; den har ingen faktisk Anledning til at nære en saadan Mening. Altsaa det er Regjeringens Ansvar først og fremmest, at vi sidde som vi sidde, og det er Geistlighedens Hovedskyld, at dette Spørgsmaal fremdeles staar uløst. Men at vi til Tak for denne Optraeden fra Præstestabets Side skulde lønne det med at give det et Raad, der er endnu mere hierarkisk, endnu mere stridende mod virkelig lutherisk Kirkeforhold end noget andet, er, synes mig, fuldstændig absurd.

H. Holm: Skjøndt de to ærede Forespørgere forekomme mig at have behøst denne Sag meget klart fra forskjellige Sider, kunde jeg dog have lyst til at fremsette nogle enkelte Bemærkninger, der ere faldne mig ind under den Forhandling, der har været ført i disse Dage, navnlig idag. Det forekommer mig, at man fra forskjellige Sider har villet give det Udseende af, at det, som de ærede Forespørgere klage over, var det, at Ministeren vil søge Raad hos Biskopperne ikke blot enkeltvis, men samlede. Men det er der jo intet Mennekte, som har Noget imod, og det vilde der ikke være nogen fornuftig Grund til at klage over. Den ærede Minister kan selvfølgelig ikke undvære et saadant Raad. Det vilde ingen Kirkeminister kunne, og den ærede nuværende Minister vil vistnok selv erkjende, at han lige saa lidt og paa forskjellige Punkter mindre end flere andre Kirkeministre, vi have havt, vilde kunne undvære et saadant Raad. Den høitærede Minister udviklede jo forleden Dag for os, hvorledes han i sin Ungdom ikke særlig har havt Lei-

lighed til at slyse med religiøse og kirkelige Spørgsmaal, og om han senere har havt Leilighed dertil, er Noget, der er os ubekjendt. Men naar vi se paa de Afgjørelser, der ere truffet fra den høitærede Ministers Side i hans Regjeringstid, er der flere af dem, der tyde paa, at han i høi Grad har savnet Raad og Veiledning fra kirkelig Side. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det største Spørgsmaal, som vel har foreligget i den nuværende Ministers Regjeringstid, nemlig de mange forskjellige Sager, der bleve bragte frem ved de saakaldte Afkøbsadresser. Jeg skal blot gjenkalde i Thingets Erindring, at Thinget enstemmig henviste disse Adresser til Ministeren, for at det skulde blive undersøgt, hvad der kunde gjøres ved disse mange forskellige Forslag, og at denne Henvisning allerede skete for flere Aar siden. Men vi have ikke siden den Tid hørt, at den høitærede Minister har foretaget Noget som helst til Løsning af de paatrængende Spørgsmaal, der der vare berørte; og jeg antager, at det har været, fordi han har savnet tilstrækkelig Raad og Veiledning til at kunne gjøre Noget derved selv. Men der er et Tilfælde fra den senere Tid, der i meget høi Grad viser, hvor nødvendigt det kunde være for Ministeren at faae et Raad. Det vil være i de Herrers Erindring, at der for nogen Tid siden var en theologisk Kandidat, der, før han gik ud og overtog Præstegjerning, forespurgte hos Ministeriet om, hvordan det Løfte, han skulde aflægge, skulde forstås. Han spurgte, om det Præsteløfte, som Præsterne nu aflægge paa Bibelen og de symboliske Bøger, skulde opfattes saaledes, at de symboliske Bøger vare at betragte som historiske Vidnesbyrd, hvorledes man til forskellige Tider havde afviket vildfarende Lærdomme, eller om disse symboliske Bøger skulde betragtes saaledes, at de skulde være fuldstændig bindende for Vedkommende, i Et og Alt, i Stort og Smaat, og han spurgte tillige om, hvor en Præst i Tvivlstilfælde kunde faae Svar paa, hvorledes de skulde forstås. Paa dette Spørgsmaal, som man skulde synes ikke var saa mærkeligt fra en samvittighedsfuld Mand, fik han det Svar fra Ministeriet, at det vilde Ministeriet aldeles ikke indlade sig paa. Det vilde slet ikke give ham nogen som helst Forklaring af, hvorledes det Løfte, som han skulde aflægge, skulde forstås, eller hvor han skulde faae den rette Forstaaelse deraf at vide. En hvilken som helst Præst i Folkekirken er derefter udsat for, at han, naar han paa et eller andet Punkt efter Biskoppernes eller Ministeriets Mening, som han slet ikke kan faae at vide i Forveien, kommer i Strid med noget i de